

SODBA SODIŠČA (prvi senat)
z dne 10. marca 2005*

V zadevi C-336/03,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, naslovljen na Sodišče s sklepom High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (Združeno kraljestvo) z dne 21. julija 2003, ki je prispel na Sodišče 30. julija 2003, v postopku

easyCar (UK) Ltd

proti

Office of Fair Trading,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi P. Jann, predsednik senata, K. Lenaerts, J. N. Cunha Rodrigues, K. Schiemann in M. Ilešič (poročevalec), sodniki,

* Jezik postopka: angleščina.

generalna pravobranilka: C. Stix-Hackl,
sodna tajnica: K. Sztranc, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 29. septembra 2004,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za easyCar (UK) Ltd D. Anderson, QC, K. Bacon, barrister, in D. Burnside, solicitor,

- za vlado Združenega kraljestva C. Jackson, zastopnica, skupaj z M. Hoskinsom, barrister,

- za špansko vlado S. Ortiz Vaamonde, zastopnik,

- za francosko vlado R. Loosli-Surrans, zastopnica,

- za Komisijo Evropskih skupnosti N. Yerrell in M.-J. Jonczy, zastopnici,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi
11. novembra 2004

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 3(2) Direktive 97/7/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 20. maja 1997 o varstvu potrošnikov glede sklepanja pogodb pri prodaji na daljavo (UL L 144, str. 19, v nadaljevanju: Direktiva).

- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo easyCar (UK) Ltd (v nadaljevanju: družba easyCar) in Office of Fair Trading (v nadaljevanju: OFT) glede določb in pogojev pogodb o najemu vozil, ki jih ponuja in sklepa družba easyCar.

Pravni okvir

Skupnostna ureditev

- 3 V skladu s členom 1 je predmet Direktive usklajevanje določb, ki se v državah članicah uporabljajo za pogodbe med potrošniki in ponudniki, sklenjene pri prodaji na daljavo.

- 4 V skladu s členom 3(2) Direktive se njeni členi 4, 5, 6 in 7(1) ne uporabljajo za „[...] pogodbe za preskrbo nastanitve, prevoza, gostinske preskrbe s hrano ali storitev za prosti čas, kjer se ponudnik ob sklenitvi pogodbe zaveže, da bo preskrbel te storitve na določen datum ali v določenem roku [...]“.

- 5 Člen 6(1) Direktive glede pogodb pri prodaji na daljavo določa pravico do odstopa od pogodbe, do katerega je upravičen potrošnik. V skladu z odstavkom 2 istega člena je ponudnik, če je bila uveljavljena pravica do odstopa od pogodbe, dolžan povrniti zneske, ki jih je potrošnik plačal, ne da bi za to zaračunal stroške, razen stroška vračila blaga.

Nacionalna zakonodaja

- 6 Direktiva je bila v pravni red Združenega kraljestva prenesena s Consumer Protection (Distance Selling) Regulations 2000 (v nadaljevanju: nacionalni zakon).

- 7 Izjema iz člena 3(2) Direktive je bila prenesena s členom 6(2) nacionalnega zakona.

- 8 Pravica do odstopa od pogodbe iz člena 6(1) Direktive je bila prenesena s členom 10 nacionalnega zakona, obveznost povračila iz člena 6(2) Direktive pa je povzeta v členu 14 nacionalnega zakona.

- 9 Člen 27 nacionalnega zakona OFT pooblašča, da proti osebi, za katero meni, da je odgovorna za kršitev, predlaga izdajo odredbe.

Spor v glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 10 Dejavnost družbe easyCar je dajanje v najem vozil brez voznika. Svojo dejavnost izvaja v Združenem kraljestvu in v številnih drugih državah članicah. Stranke te družbe lahko vozila, ponujena v najem, rezervirajo samo po internetu. V skladu z določbami in pogoji pogodbe o najemu vozila, ki jo ponuja in sklepa družba easyCar, potrošnik ob razveljavitvi navedene pogodbe ne more dobiti povrnjenih plačanih zneskov, razen v primeru „neobičajnih in nepredvidljivih okoliščin, ki so neodvisne od [njegove] volje, zlasti [...]: hude bolezni voznika, zaradi katere je ta nesposoben za vožnjo; naravnih nesreč [...]; aktov ali omejitev vlade ali javnih organov; vojne, nemirov, vstaj ali terorističnih dejanj“ ali „po prosti presoji našega vodje oddelka za poslovanje s strankami v drugih izjemnih okoliščinah“.
- 11 Po mnenju OFT, ki je od potrošnikov prejel veliko pritožb v zvezi s pogodbami o najemu, ki so jih ti sklenili z družbo easyCar, določbe in pogoji teh pogodb kršijo člena 10 in 14 nacionalnega zakona, ki z namenom izvajanja Direktive določata pravico do odstopa od pogodbe, skupaj s popolnim povračilom zneskov, ki jih je plačal potrošnik, v določenem roku po sklenitvi pogodbe.
- 12 Družba easyCar zatrjuje, da za pogodbe o najemu, ki jih ponuja, velja izjema, določena za „pogodbe za preskrbo [storitev] [...] prevoza“ v smislu člena 6(2) nacionalnega zakona in člena 3(2) Direktive, in da torej ni dolžna spoštovati zahtev

iz členov 10 in 14 navedenega zakona. OFT pa nasprotno meni, da dajanja vozil v najem ni mogoče opredeliti kot „storitev prevoza“.

- 13 Družba easyCar in OFT sta vložila tožbi pri High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division. Družba easyCar je vložila tožbo na ugotovitev, da za pogodbe o najemu, ki jih ponuja, velja izjema od pravice do odstopa od pogodbe, določene z nacionalnim zakonom, medtem ko je OFT predlagal, naj se družbi easyCar odredi, naj neha kršiti nacionalni zakon tako, da svojim strankam neha odvzemati pravico do odstopa od pogodbe in do upravičenosti do povračila plačanih zneskov.
- 14 V teh okoliščinah je High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division, prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali pojem ‚pogodba za preskrbo [storitev] [...] prevoza‘ iz člena 3(2) Direktive [...] vključuje pogodbe za preskrbo storitev dajanja v najem vozil?“

Predlog za ponovno odprtje ustnega postopka

- 15 Z vlogo, vloženo v sodnem tajništvu Sodišča 13. decembra 2004, je družba easyCar predlagala ponovno odprtje ustnega postopka.

- 16 V zvezi s tem je treba spomniti, da lahko Sodišče v skladu s členom 61 svojega poslovnika odredi ponovno odprtje ustnega postopka, če meni, da ni dobilo zadostnih pojasnil ali da je treba v zadevi odločiti na podlagi trditve, ki ni bila predmet razprave med strankama (sodbi z dne 10. februarja 2000 v združenih zadevah Deutsche Post, C-270/97 in C-271/97, Recueil, str. I-929, točka 30, in z dne 18. junija 2002 v zadevi Philips, C-299/99, Recueil, str. I-5475, točka 20).
- 17 Sodišče ugotavlja, da v tem primeru ponovno odprtje ustnega postopka ni potrebno. Zato je treba predlog za odreditev ponovnega odprtja zavrniti.

Vprašanje za predhodno odločanje

- 18 Iz predložitvenega sklepa izhaja, da ni sporno, da so pogodbe, sklenjene med družbo easyCar in njenimi strankami, pogodbe pri prodaji na daljavo v smislu nacionalnega zakona in Direktive in da gre za pogodbe o zagotavljanju storitev. Predložitveno sodišče s svojim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali so storitve dajanja vozil v najem storitve prevoza v smislu člena 3(2) Direktive.
- 19 Družba easyCar trdi, da je treba na to vprašanje odgovoriti pritrdilno. Španska in francoska vlada ter vlada Združenega kraljestva in Komisija Evropskih skupnosti pa zagovarjajo nasprotno tezo.

- 20 V tem pogledu je treba najprej ugotoviti, da niti Direktiva niti dokumenti, ki so upoštevni za njeno razlago, kot na primer pripravljalni akti, ne pojasnjujejo natančnega obsega pojma „storitve prevoza“ iz člena 3(2) Direktive. Ravno tako celotna zasnova Direktive kaže samo na to, da je njen namen potrošnikom zagotoviti široko varstvo, in sicer tako, da jim daje določene pravice, med katerimi je pravica do odstopa od pogodbe, in da člen 3(2) določa izjemo od teh pravic v štirih med seboj povezanih sektorjih gospodarske dejavnosti, med katerimi je storitev prevoza.
- 21 V skladu z ustaljeno sodno prakso pa je treba opredelitev pomena in obsega pojmov, za katere pravo Skupnosti ne podaja nobene definicije, določiti v skladu z njihovim običajnim pomenom v vsakdanjem jeziku, pri čemer je treba upoštevati kontekst, v katerem se uporabljajo, in cilje, ki jih zasleduje ureditev, katere del so (sodbi z dne 19. oktobra 1995 v zadevi Hönl, C-128/94, Recueil, str. I-3389, točka 9, in z dne 27. januarja 2000 v zadevi DIR International Film in drugi proti Komisiji, C-164/98 P, Recueil, str. I-447, točka 26). Kadar se ti pojmi, kot v zadevi v glavni stvari, pojavljajo v določbi, ki pomeni izjemo od načela ali, natančneje, od pravil Skupnosti, katerih namen je varstvo potrošnikov, jih je poleg tega treba razlagati ozko (sodbi z dne 18. januarja 2001 v zadevi Komisija proti Španiji, C-83/99, Recueil, str. I-445, točka 19, in z dne 13. decembra 2001 v zadevi Heininger, C-481/99, Recueil, str. I-9945, točka 31).
- 22 Kar zadeva izraz „storitve prevoza“, je treba ugotoviti, da ta izraz, tako kot vse druge kategorije naštetih storitev, pomeni sektorsko izjemo in da se torej na splošno nanaša na storitve v prevoznem sektorju.
- 23 V tem pogledu je treba opozoriti, da zakonodajalec pri pripravi določb v zvezi z izjemo, ki je predmet spora v glavni stvari, ni izbral izraza „pogodbe o prevozu“, ki se splošno uporablja v pravnih sistemih držav članic, in ki se nanaša samo na prevoz

potnikov in blaga, ki ga izvaja prevoznik, temveč je izbral občutno širši izraz „pogodbe za preskrbo [storitev] [...] prevoza“, ki lahko zajema vse pogodbe, ki urejajo storitve na področju prevoza, vključno s tistimi, ki se nanašajo na dejavnost, ki sama po sebi ne zajema prevoza stranke ali njenega blaga, temveč je njen namen stranki omogočiti izvedbo tega prevoza.

- 24 Tako iz besedila člena 3(2) Direktive izhaja, da zakonodajalec izjeme iz te določbe ni želel opredeliti z vrstami pogodb, temveč tako, da v to izjemo spadajo vse pogodbe o zagotavljanju storitev v sektorjih nastanitve, prevoza, gostinske preskrbe s hrano ali storitev za prosti čas, razen tistih, katerih izvedba ni določena do datuma ali v določenem roku.
- 25 To razlago izrecno potrjujejo različne jezikovne različice člena 3(2) Direktive, in sicer nemška, italijanska in švedska različica, ki vsaka v svojem okviru navajajo „Dienstleistungen in den Bereichen [...] Beförderung“ („storitve na področjih prevoza“), „servizi relativi [...] ai trasporti“ („storitve v zvezi s prevozom“) in „tjänster som avser [...] transport“ („storitve, ki zadevajo prevoz“).
- 26 V vsakdanjem jeziku pa pojem „prevoz“ zajema ne samo dejanje premestitve oseb ali blaga z enega kraja na drugega, temveč tudi način prevoza in sredstva, uporabljena za premeščanje teh oseb in blaga. Zato je dajanje prevoznega sredstva na voljo potrošniku del storitev, ki so vključene v prevozni sektor.

- 27 Zato je treba, ne da bi pri tem prekoračili ozek okvir sektorske izjeme v zvezi s „storitvami prevoza“ iz člena 3(2) Direktive, ugotoviti, da se ta izjema nanaša na storitve dajanja v najem vozil, katerih glavna značilnost je ravno dajanje prevoznega sredstva na voljo potrošniku.
- 28 Poleg tega je bilo v zvezi s kontekstom, v katerem se uporablja pojem „storitve prevoza“, in cilji, ki jim sledi Direktiva, kot to poudarja generalna pravobranilka v točkah od 39 do 41 sklepnih predlogov, ugotovljeno, da je zakonodajalec želel uvesti varstvo interesov potrošnikov, ki uporabljajo sredstva za komuniciranje na daljavo, obenem pa tudi varstvo interesov ponudnikov določenih storitev, tako da ti ne bi imeli nesorazmernih nevšečnosti zaradi razveljavitve, ne da bi se pri tem zaračunali stroški ali navedli razlogi, storitev, ki so pripeljale do rezervacije. V tem pogledu družba easyCar upravičeno navaja, pri čemer ji v tej točki ne nasprotujejo ne vlade, ki so na Sodišču predstavile svoja stališča, niti Komisija, da je cilj člena 3(2) Direktive določiti izjemo za ponudnike storitev v določenih sektorjih dejavnosti, in sicer zato, ker bi zahteve iz Direktive te ponudnike lahko prizadele nesorazmerno, zlasti kadar je storitev privedla do rezervacije, ki jo je potrošnik malo pred predvidenim datumom za zagotovitev te storitve razveljavil.
- 29 Ugotoviti je treba, da podjetja za dajanje v najem vozil opravljajo dejavnost, ki jo je zakonodajalec z izjemo iz člena 3(2) Direktive želel zaščititi pred takimi nevšečnostmi. Ta podjetja morajo namreč na dan, ki je določen z rezervacijo, poskrbeti za zagotovitev dogovorjene storitve in zato ob razveljavitvi utrpijo enake nevšečnosti kot druga podjetja, ki svojo dejavnost opravljajo v prevoznem sektorju ali v drugih sektorjih, naštetih v navedenem členu 3(2).

- 30 Iz navedenega izhaja, da je razlaga, v skladu s katero so storitve dajanja v najem vozil storitve prevoza v smislu člena 3(2) Direktive, edina, ki izjemi iz te določbe zagotavlja značaj sektorske izjeme in ki omogoča doseganje cilja, ki mu sledi Direktiva.
- 31 Zato je treba na zastavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 3(2) Direktive razlagati tako, da pojem „pogodbe za preskrbo [storitev] prevoza“ zajema pogodbe za preskrbo storitev dajanja vozil v najem.

Stroški

- 32 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

Člen 3(2) Direktive 97/7/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 20. maja 1997 o varstvu potrošnikov glede sklepanja pogodb pri prodaji na daljavo je treba razlagati tako, da pojem „pogodbe za preskrbo [storitev] prevoza“ zajema pogodbe za preskrbo storitev dajanja vozil v najem.

Podpisi